

Argymhellion y Grŵp Tasg a Gorffen

Cyngor Gwynedd: Polisi Iaith Addysg Drafft

1. Strategaeth Iaith Cyngor Gwynedd 2023 – 2033

Nod Mae'r polisi hwn yn gyson â Strategaeth Iaith Cyngor Gwynedd:

Rydym yn bwriadu creu strategaeth gynhwysol, gyda'r prif nod o gynyddu cyfleoedd i bob un o drigolion Gwynedd weld a defnyddio'r Gymraeg mewn nifer helaeth o wahanol gyd-destunau. Drwy weithio ar godi statws a chynyddu defnydd pobl o'r iaith ym mhob rhan o'u bywydau, byddwn hefyd gobeithio yn cynyddu'r cymhelliant i eraill ddysgu'r iaith. Rydym am roi sylw penodol i ddefnydd iaith pobl ifanc dros y blynyddoedd nesaf, gan gynnwys rhoi sylw i'w defnydd o'r Gymraeg gyda thechnoleg, dangos iddynt werth yr iaith fel sgil i'r byd gwaith, a cheisio cynyddu'r cyfleoedd anffurfiol iddynt ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau dyddiol.

2. Polisi Iaith Addysg Diwygiedig Cyngor Gwynedd

~~Prif nod y Mae'r Polisi hwn yw sicrhau bod yn rhoi arweiniad i ysgolion a Llywodraethwyr chyrff llywodraethu yn ymwybodol o'r ar y disgwyliadau mewn perthynas ag iaith addysg yng Ngwynedd, gan Gyngor Gwynedd i ysgolion gydymffurfio â'r disgwyliadau a nodir yn y drefn newydd o gategoreiddio ysgolion yn ôl eu darpariaeth ieithyddol. Disgwylir i ysgolion a chyrff llywodraethol fod yn gwbl ymwybodol o'r diffiniadau a geir yn y ddogfen honno wrth gynllunio'u darpariaeth addysgol.~~

~~<https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-12/canllawiau-ar-gategoreiddio-ysgolion-yn-ol-y-darpariaeth-cyfrwng-cymraeg.pdf>~~

~~Mae'r polisi hwn yn rhan o Nod y polisi yw cyfrannu'n helaeth at strategaeth ehangach gan Gyngor Gwynedd i gynnal y grymuso'r Gymraeg a hyrwyddo dwyieithrwydd o fewn y sir.~~

Fel rhan o'r polisi hwn bydd ~~disgwyl i~~ penaethiaid a ~~L~~ llywodraethwyr ysgolion gynllunio'n fwriadus i ddefnyddio, hybu a hyrwyddo'r Gymraeg ym mhob rhan o weithrediad ysgolion y sir.

Amcanion:

Wrth weithredu'r polisi hwn bydd yr ysgol a'r corff llywodraethol yn sicrhau:

- bod eu hysgol yn darparu Addysg Cymraeg yn unol â'r cyfarwyddyd yn y polisi hwn ~~cydymffurfio â'r diffiniad cyfredol gan Lywodraeth Cymru o ysgol Categori 3~~ a bod y

wybodaeth berthnasol am gyfrwng yr addysgu yn yr ysgol yn cael ei gyfleu yn glir i rieni a darpar rieni'r ysgol.

- bod pob disgybl yn meddu ar sgiliau priodol yn y Gymraeg ~~a'r Saesneg~~ erbyn cyrraedd diwedd cyfnod o addysg statudol.
- ~~bod darpariaeth addas ar gael i alluogi pob disgybl i ddatblygu'n hyfedr ddwyieithog. Yn y cyd-destun hwn, disgwylir i bydd~~ ysgolion ~~yn bparhau~~ i feithrin sgiliau'r disgyblion hynny sy'n Gymry Cymraeg, a chyflwyno'r Gymraeg i'r rhai hynny sy'n derbyn addysg drochi ar ba bynnag gyfnod mae hynny'n digwydd.
- bod pob disgybl sy'n hwyrddfyodiad ac yn siaradwr newydd o'r Gymraeg yn ~~cael ei annog i fm~~ynychu Cyfundrefn Addysg Drochi Gwynedd.
- bod holl sefydliadau addysg y sir yn adlewyrchu ac atgyfnerthu'r Polisi Iaith a Safonau Iaith lle bo hynny'n berthnasol, yn eu gweinyddiad, eu bywyd cymdeithasol a'u trefn fugeiliol, yn ogystal ag yn eu darpariaeth gwricwlaidd **ac allgyrsiol**.

Darpariaeth addysg cyn-ysgol

Pwysigrwydd y cyfnod ffurfiannol hwn yw'r cyfle i gyflwyno'r iaith Gymraeg - geirfa a phatrymau iaith – yn naturiol anffurfiol, gan drochi trwy chwarae, pob plentyn o bob cefndir trwy'r sir.

Bydd holl leoliadau addysg cyn-ysgol yn darparu trwy'r ~~gyfrwng y~~ Gymraeg yn unig.

Canlyniad hyn fydd rhoi gafael cadarn ar y Gymraeg i blant, fydd o gymorth a sylfaen iddynt wrth ddechrau addysg statudol y Cyfnod Sylfaen.

Cynradd

Mae pob ysgol gynradd yng Ngwynedd (oddi eithr Ysgol Ein Harglwyddes, a fydd yn ymgynraedd at fod yn Ysgol Categori 3) yn disgyn i Ysgol Categori 3 ~~neu'n ymgynraedd at fod yn Ysgol Categori 3~~ yn unol â diffiniadau Llywodraeth Cymru ar gyfer ysgolion cynradd.

<https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-12/canllawiau-ar-gategoreiddio-ysgolion-yn-ol-y-ddarpariaeth-cyfrwng-cymraeg.pdf>

Nod y Polisi Iaith Addysg yn y sector cynradd yw datblygu gallu pob disgybl i fod yn hyderus yn y ~~Gymraeg ddwy iaith~~ erbyn eu bod yn 11 oed, gan ddatblygu sgiliau ieithyddol disgyblion a darparu cyfleoedd **i'w defnyddio** mewn sefyllfaoedd real ac ystyrlon.

Cymraeg ~~fydd yw prif~~ gyfrwng addysg disgyblion a chyfathrebu mewnol ysgolion cynradd Gwynedd. Bydd cyfathrebu â rhieni a gofalmwr naill ai yn Gymraeg, yn Saesneg neu'n ddwyieithog, yn ôl yr angen. Bydd gan bob ysgol ethos Cymraeg a Chymreig, a fydd yn

cefnogi a galluogi'r dysgwyr i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob cyd-destun yn yr ysgol a'r tu allan iddi.

Cyfnod Sylfaen hyd at ddiwedd Blwyddyn 2

Cymraeg fydd cyfrwng addysg, asesu a gweithgareddau allgyrsiol y disgyblion hyd at ddiwedd Blwyddyn 2. Mae pob disgybl yn cael ei addysgu a'i asesu drwy gyfrwng y Gymraeg hyd at ddiwedd Blwyddyn 2. Bydd ysgolion yn darparu cyfleoedd i ddisgyblion ddefnyddio'r Gymraeg yn gyson, y tu mewn a thu allan i'r dosbarth, yn gwricwlaidd ac yn allgyrsiol.

Blwyddyn 3 – Blwyddyn 6

Cymraeg fydd cyfrwng o leiaf 80% o addysg, asesu a gweithgareddau allgyrsiol y disgyblion o flwyddyn 3 hyd ddiwedd blwyddyn 6. O flwyddyn 3 ymlaen, mewn cyd-destun o feithrin sgiliau sy'n gysylltiedig â dwyieithrwydd llawn, bydd o leiaf 80% o weithgareddau addysgol y disgybl (cwricwlaidd ac yn allgyrsiol) yn Gymraeg.

Dylid parhau i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg, gan roi sylw i ddatblygu eu sgiliau yn y ddwy iaith. O flwyddyn 3 ymlaen, bydd y Saesneg yn cael ei chyflwyno fel pwnc a phan gyflwynir Saesneg yn gyfrwng tasgau ysgrifenedig mewn unedau gwaith penodol a bennir gan yr ysgol er mwyn meithrin sgiliau yn y Saesneg yn chyfrwng dysgu tdrawsgwricwlaidd.

Mae Cyngor Gwynedd yn ymrwymo i ddarparu Cwrs Trochi Dwys o fewn y Gyfundrefn Addysg Trochi. Disgwylir i Bydd ysgolion yn sicrhau bod pob disgybl (Blynnyddoedd 2-6) sy'n hwyrddyfodiad ac yn siaradwr newydd o'r Gymraeg yn cael ei gyfeirio i fynychu Cyfundrefn Addysg Drochi Gwynedd, er mwyn iddynt allu dilyn y cwricwlwm yn llawn yn unol â Pholisi Iaith Addysg Cyngor Gwynedd.

Uwchradd

Cymraeg fydd cyfrwng o leiaf 80% o addysg, asesu a gweithgareddau allgyrsiol y disgyblion yn ysgolion uwchradd Gwynedd (oddi eithr Ysgol Friars a Ysgol Uwchradd Tywyn a fydd yn ymgyrraedd at hyn). Mae pob ysgol uwchradd yng Ngwynedd yn Ysgol Categori 3 neu'n ymgyrraedd at fod yn Ysgol Categori 3 yn unol â diffiniadau Llywodraeth Cymru ar gyfer ysgolion uwchradd.

https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021_12/canllawiau-ar-gategoreiddio-ysgolion-yn-ol-y-ddarpariaeth-cyfrwng-cymraeg.pdf

Ar gyfer pob ysgol yn y categori hwn, y Gymraeg fydd prif iaith yr addysg i'r holl ddisgyblion hyd at 16 oed, (yn unol â diffiniad Llywodraeth Cymru o'r disgwyliadau statudol ar ysgolion Categori 3 Uwchradd), oddieithr yn achos y Saesneg fel pwnc a phan gyflwynir Saesneg yn

gyfrwng tasgau ysgrifenedig mewn unedau gwaith penodol a bennir gan yr ysgol er mwyn meithrin sgiliau yn y Saesneg yn drawsgricwlaidd.

~~Dylid parhau i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg, gan roi sylw i ddatblygu eu sgiliau yn y ddwy iaith. Bydd Y Saesneg yn parhau i gael ei chyflwyno fel pwnc a chyfrwng dysgu rhai elfennau trawsgricwlaidd.~~

Mae Cyngor Gwynedd yn ymrwymo i ddarparu Cwrs Trochi Dwys o fewn y Gyfundrefn Addysg Trochi. ~~Disgwylir i Bydd~~ ysgolion yn sicrhau bod pob disgybl (Blynyddoedd 7-9) sy'n hwyrddfyodiad ac yn siaradwr newydd o'r Gymraeg yn cael ei gyfeirio i fynychu Cyfundrefn Addysg Drochi Gwynedd, er mwyn iddynt allu dilyn y cwricwlwm yn llawn yn unol â Pholisi Iaith Addysg Cyngor Gwynedd. ~~Bydd ysgolion yn darparu'n ieithyddol briodol ar gyfer unrhyw ddysgwyr sydd yn cyrraedd yr ysgolion fel hwyrddfyodiaid ym mlynnyddoedd 10 ac 11.~~

Cymraeg fydd ~~y brif~~ iaith ~~ar gyfer~~ cyfathrebu mewnol. Bydd yr ysgol yn cyfathrebu â rhieni a gofalwyr naill ai yn Gymraeg, yn Saesneg neu'n ddwyieithog yn ôl yr angen. Bydd gan bob ysgol ethos Cymraeg cadarn, gan gefnogi a galluogi'r dysgwyr i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob cyd-destun cymdeithasol yn yr ysgol a'r tu allan iddi.

3. Anghenion Dysgu Ychwanegol Ysgolion Prif ffrwd ac Ysgolion Arbennig.

Mae plant a phobl ifanc sydd ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn derbyn cyfle cyfartal ~~ieithyddol i gael addysg Gymraeg~~ yn unol â'r Polisi hwn. ~~Mae rhaid rhoi sylw i Ddeddf ADY a Tribiwnlys Cymru (2018) wrth ddechongli'r polisi hwn. Lle mae Darpariaeth Dysgu Ychwanegol wedi ei nodi mewn Cynllun Datblygu mewn cyfrwng iaith penodol ar gyfer y cyfathrebu ac ymyrraeth, mae rhaid rhoi sylw i roi hynny mewn lle, a chyd fynd gyda chyngor arbenigol. Mae'n rhaid rhoi sylw i Ddeddf Cydraddoldeb yn ogystal.~~

4. Cynlluniau Cynnydd Y Gymraeg (Ysgolion Unigol)

Dylai pob ysgol ymgynhyrchu i wireddu cynnydd ystyrlon a mesuradwy yn y ddarpariaeth addysg Gymraeg tros amser a'u cyflwyno ~~Bydd disgwyl i bob ysgol a chorff Llywodraethol gyflwyno'u blaenoriaethau datblygu'r Gymraeg i Gynllun Cynnydd Y Gymraeg.~~ Bydd y Cynllun hwn yn cael ei gytuno gyda Chyngor Gwynedd a Llywodraeth Cymru yn unol â Deilliannau'r CSGA.

~~Pwysleisir yn nogfennaeth y Llywodraeth mai lleiafswm yw'r canrannau a nodir yn y diffiniad o Ysgolion Categori 3.~~